

MICHAEL TUCKER

Itališkas *mūsų gyvenimas*

MICHAEL TUCKER

Itališkas mūsų gyvenimas

Iš anglų kalbos vertė Rita Bakanienė

VILNIUS 2016

UDK 821.111(73)-94
Tu-11

Versta iš:
Living in a Foreign Language,
Michael Tucker.
Grove Press, an imprint
of Grove / Atlantic, Inc.

© Michael Tucker, 2007
© Vertimas į lietuvių kalbą, Rita Bakanienė, 2015
© Viršelio nuotrauka, *Corbis*, 2015
© Leidykla VAGA, 2015
ISBN 978-5-415-02398-1

Galim ir parsiduoti, kad tik nebūtų nuobodu.

LYNN FONTAINE

PIRMAS SKYRIUS

MŪSŲ NAMAS ĮSITAISĖS ALYVMEDŽIAIS APAUGUSIOS KALVOS PAŠONĖJE TARSI STIPRIAME IR SAUGIAME BE GALO KANTRAUS SENELIO GLĖBYJE. Vadindavome ją kalnu, kol kartą užkopę į viršūnę horizonto platybėse neišvydome snieguotų Sibilinio kalnų*. Ne, visgi tai kalva, – čia jas vadina *colline*, – viena iš daugelio, besiritančių į rytus, šiaurę ir pietus nuo mūsų, sidabruojančių alyvmedžių lapų žaluma kiek tik akis užmato. Mūsų mažytis akmeninis namelis įsipraudęs ant šlaito, todėl mūsų miegamojo langų nepasiekia pirmieji saulės spinduliai, tačiau tą rytą prabudau vos prabrėškus. Retai kada pabundu vienas; pastaruoju metu mudu su Džile stengiamės miegoti kartu. Perbraukiau ranka per tuščią lovos pusę ir prisiminiau laikus Niujorke, kai bet koks pasitaikęs darbelis išskirdavo mus ištisiems mėnesiams. Buvom dar visai vaikai, bandėm išsikrovoti sau vietą po saulę, tad mūsų santuokinis gyvenimas buvo nuolat atidėliojamas.

Pilkas debesų šydas palengva sklaidėsi, vienas po kito pragydo paukščiai. Neturėjau jokių planų dar kelioms valandoms, todėl tiesiog likau lovoje ir klausiausi jų giesmių. Atskridau čia prieš dvi dienas, kad užbaigčiau sanderį dėl šio namo Umbrijos kalvose, ir

* Sibilinio kalnai – kalnynas Italijoje, dalis centrinių Apeninų.

tądien po pietų turėjau grįžti namo į Kaliforniją. Mano vidinis laikrodis visiškai susipainiojo, bet ne dėl miego – pamiegoti galėsiu ir vėliau.

*Rustico** – taip vadinamas šis namelis – jau daugiau kaip tris šimtus penkiasdešimt metų stūkso ant šios kalvos priešais vakaruose žaliuojantį beribį Spoleto slėnį. Žodis *rustico* reiškia ūkio darbininko namelį, vietą, kur miegodavo imigrantai darbininkai, atvykę rinkti alyvuogių derliaus. Nuo šiol čia glausis pora mi Gruojančių aktorių.

Laiptais nusileidau į virtuvę, užsikaičiau kavos. Įsitaisęs prie staliuko po pergole – apželdinta pavėsinė prie virtuvės durų – susidomėjęs ėmiau stebėti paukštį juodomis ir baltomis dryžuotomis plunksnomis šelmiškais *Geniuko Vudžio* bruožais. Suklikęs jis staigiai nėrė pro medžius žemyn, pasikapstė darže, o tada vėl aukštyn – ir apsuko kelis ratus aplink kaminą. Buvo aišku, kad šiandien bus karšta. Bet namelyje kone metro storio akmeninėmis sienomis, dėl kurių žiūrint iš lauko jis atrodė daug didesnis nei viduje, dvelkė vėsa – it kokiame vyno rūsyje.

Paskambinau Džilei – Kalifornijoje dabar devinta praėjusio vakaro valanda. Baisi painiava. Jai papasakojau viską apie vakarykštį susitikimą *notaio* kabinete, kur pasirašiau popierius ir atsiskaičiau čekiais – vienu virš stalo, kitu po juo. Prisiminiau, kaip iškilmingai notaras balsu skaitė visą sutarties tekstą, stabtelėdamas po kiekvienos eilutės, kad vertėja man išverstų angliškai.

Viskas atrodė ganėtinai oficialiai. Papasakojau, kaip po visko Brunas ir Maja, kurie pardavė mums namą, ir Džodžo, nekilnojamojo turto agentė, nusivedė mane į restoraną *Fontanelle*, esantį kiek aukščiau ant kalvos, bet visai netoli nuo mūsų namų. Ten buvo ir Bruno mama Silvana – ji atvyko čia savaitei iš Romos. Valgėme makaronus su triufeliais ir ant grotelių keptus plonyčius

* Rustico – kaimiškas.

kiaulienos pjausnius, o vyno išgėrėme tiek, kad greitai prisimčiau nemiegojęs jau tris paras.

Pasakojau Džilei, kaip dabar jaučiuosi sėdėdamas taip arti sodo, stebėdamas paukščius, kaip ši vieta mane traukia, kaip šalies ritmas diktuoja visų ir visko gyvenimo tempą. Tikrai nesu pats kantriausias žmogus žemėje (ramybė man dažniausiai svetima), bet gal gyvenimas šiame name, šiame slėnyje padės man pasikeisti.

1969 metais, kai mudu susitikome *Arena Stage* teatre Vašingtone, jau buvau vedęs ir turėjau vienerių metų dukrytę, o Džilė buvo susižadėjusi su aktoriumi, dirbančiu Monrealyje. Vienas kitam kritom į akį per pirmąsias premjeros repeticijas, per generalinę repeticiją jautėmės įsimylėję iki ausų, ir mūsų meilė jau trunka trisdešimt penkerius metus. Praėjus kelioms dienoms po sezono pabaigos palikau žmoną, o po mėnesio mudu su Džile perėmėme mano dukros Elison globą. Tada patraukėme į Niujorką, kad išmėgintume savo galimybes Brodvėjaus ir kituose teatruose, o galiausiai ir darbo biržoje. Tai buvo pirmas kartas, kai taip surizikavome, bet ilgainiui avantiūra tapo nuolatine mūsų gyvenimo bendrakeleive.

Mes gyvename devynerių metų ciklais. Ar bent jau taip dabar atrodo, prisiminus kartu nugyventus metus. Nors, beje, Niujorke užsibuvome dvigubai ilgiau – kone aštuoniolika metų čia lipdėme savo karjeras, mokydamiesi ištverti ilgus išsiskyrimus ir atsilaukti gyvenimo filmavimo aikštelėje pagundoms. Mūsų dukra Elison taip ir užaugo. Kiekvieną dieną – ir saulei šviečiant, ir lyjant – dviračiu veždavau ją į mokyklą, o kai mes su Džile išsikraustėme, Elison liko mūsų senajame bute ir įstojo į vieną iš Niujorko koledžų. Maksas, mūsų sūnus, gimė *Lenox Hill* ligoninėje; jį irgi kasdieną dviračiu vežiau į Montesori mokyklą Vakarų 101-ojoje gatvėje. Niujorkas mums tapo namais. Čia susipažinome su brangiausiais draugais, tokiais, kurie išlieka artimi, net jei nesusitinkame de-

šimtmetį. Čia susiformavo mūsų charakteris – ir kaip asmenybių, ir kaip šeimos, ir kaip poros.

O tada, 1986 metais, paskambino Stivenas Bočko, senas mano bičiulis iš koledžo laikų, ir pasiūlė filmuotis savo naujajame televizijos seriale. Sakė, kad sukūrė tuos vaidmenis būtent mums. Džilė paėmė iš manęs ragelį, širdingai jam padėkojo, bet atsisakė, nes laikanti save teatro aktore, o be to, nenorinti išvykti iš Niujorko. Vaikai lanko geras mokyklas; jai labiau prie širdies sėslus gyvenimo būdas; ji nenori vaidinti televizijoje. O aš rėkiau per visą kambarį, kad reikia parsiduoti; parsiduoti bet kokia kaina!

Tačiau nebuvo ko jaudintis. Bočko ją nuramino, pasakė, kad ji neprivalo imtis vaidmens, jei nenori, ir paklausė, ar ji neprieštaras, jei kurdamas tą vaidmenį jis vis dėlto įsivaizduos ją. Ji – ir vėl širdingai – malonėjo jam tai leisti.

Kai scenarijus buvo baigtas, Džilė pasiėmė jį pavartyti ir, peržvelgusi vos kelis puslapius, ėmėsi mokytis teksto. Ji jokiais būdais negalėjo leisti kam nors kitam imtis šio vaidmens.

Gegužę trims savaitėms nuskridome į Los Andželą, kur buvo filmuojamos bandomosios serialo serijos. Viskas buvo aukščiausio lygio – rimti vaidmenys rimtame seriale, pagal užsakymą siūti drabužiai, aplink zujo studijos spaudos atstovai ir agentai – jautėmės it kokiame filme. O svarbiausia galėjome dirbti kartu. Metai iš metų dirbo tik vienas iš mūsų, o kitas darbo išvis neturėjo, o dabar pirmą kartą šlovės keliu žengėme kartu, susikibę rankomis, ir abu jautėmės laimėtojais, nebuvo jokio pralaimėjimo kartėlio.

Baigus filmuoti bandomąsias serijas, grįžome į Niujorką pasiimti vaikų ir daiktų, kad galėtume rugpjūtį persikelti į Los Andželą ir baigti filmuotis. Atšvęsti nulėkėme į Šv. Martyno salą Karibų jūroje, o dieną, kai grįžome namo į Niujorką, Džilė krūtyje užčiuopė mazgelį.

Diagnozė – vėžys. Gulėdavome savo lovoje namuose Vakarų aštuoniasdešimt devintojoje, užsitraukę užuolaidas, susikibę

rankomis. Džilė galvojo apie paskutines savo dienas, o aš – kaip gyvenisui be jos. Tarsi skęstantysis prieš akis regėjau mūsų bendro gyvenimo vaizdus ir suvokiau, kiek daug manęs susieta su šia nuostabia mano gyvenimo moterimi. Vien stovėdamas šalia jos jaučiau, kad aplinkiniai ima mane vertinti geriau. Net ir pats pasijusdavau geresnis. Taip daug kur prasisukau. Baisi mintis, bet kas tiesa, tas ne melas.

Džilę operavo *Mount Sinai* ligoninėje Niujorke. Po dviejų savaitių jai paskyrė pirmąjį radioterapijos seansą – tą pačią dieną, kai ekranuose pasirodė serialas *L. A. Law*. Susidėjome daiktus, nuraminome išsigandusius vaikus ir išskridome į Los Andželą. Šįkart ne tik kėlėmės į kitą šalies pusę, keitėme darbus, mokyklas, draugus ir gyvenimo būdą; dabar turėjome išmokti gyventi kartu su nauju gyvenimo palydovu – vėžiu. Jis neabejotinai pakeis mūsų požiūrį į save, mūsų tarpusavio santykius, mūsų ateitį – absoliučiai viską. Galiausiai, kai su vėžiu susitaikėme, jis išmokė mus gyventi.

Saulė persirito per kalno viršūnę vos po aštuonių, tad sėdau į mašiną ir pasukau link nediduko mūsų kaimelio. Kavinėje išgėriau puodelį espreso, paskui dar vieną. Drovėjausi pradėti pokalbį su baristu, todėl apsimečiau, kad skaitau vietinį laikraštį, nors iš tiesų supratau tik kas penktą ar šeštą žodį. Kiek praretėjus rytiniam lankytojų būriui, išdrįsau jį užkalbinti. Pradėjau puikiai išmoktu nusižeminimu: „*Labai atsiprašau, aš amerikietis, prastai moku itališkai...*“ Tokia įžanga visada suveikia. Barmenas visas net nušvito ir mudu pasišnekėjome itališkai, sakyčiau, trečiokų lygiu. Aš paprašiau patarimo, kur galėčiau įsigyti geriausio vietos gamybos alyvuogių aliejaus. Jis puolė vaizdingai pasakoti ir braižyti žemėlapius ant servetėlių.

Norėjau į Kaliforniją parsivežti tiek Umbrijos, kiek pajėgsiu sutalpinti į lagaminą. Susiradau alyvuogių aliejaus krautuvėlę, kur taip pat buvo prekiaujama kaštonų medumi, kuriuo garsėja

šis regionas, ir į celofano maišelius supakuotais vietos gamybos makaronais, vadinamais *strangozzi*. Tada stabtelėjau dešinėje prie namo su iškaba, reklamuojančia šviežius triufelius. O jau pirkimo procedūra! Vis dar žemėti triufeliai aliuminio lėkštelėse, svars-tyklės, gramo tikslumu parodančios jų vertę, ir pakavimo mašina, kad tokie kaip aš galėtų keliauti nekankindami aplinkinių ne pačiais maloniausiais kvapais. Per muitinę bandysiu persivežti puikius šešis egzempliorius, kurių kiekvienas – maždaug biliardo kamuoliuko dydžio. Vyno krautuvėlėje nusipirkau šešis *Montefalco Rosso* butelius. Šis vynas tiesiog nuostabus ir, tikiuosi, iki Kalifornijos jo skonis nė kiek nesuprastės.

Tokiu grobiu nešinas grįžau namo ir viską sugrūdau į lagaminą, kartu su keliais atsivežtais drabužiais. Užrakinau duris, uždariau langines ir išvažiavau į Romos oro uostą, sakydamas *arrivederci* mūsų mielajam *rustico* nameliui, į kurį grįšime tik rugsėjį.

ANTRAS SKYRIUS

LOS ANDŽELAS, PRIEŠ 8 METUS

MŪŠŲ DARBOTVARKĖJE DU VIENAS PO KITO SUPLANUOTI RENGINIAI, TURINTYS UŽBAIGTI PASTARŲJŲ METŲ LOS ANDŽELE CHAOSĄ. Penktadienį vakare – kasmetinis televizijos tinklo *NBC* rengiamas vakarėlis keliems tūkstančiams bendradarbių, o jo išvakarėse – kuklus pasisėdėjimas mano draugės namuose. Ji – televizijos prodiuserė ir naujai iškepta Naujojo amžiaus judėjimo narė, neseniai mums prisipažinusi, kad jos lūpomis kalba pats Jėzus Kristus. Ji mus pasikvietė kuklios vakarienės, po kurios – spiritizmo kambaryje – mums bus surengtas seansas su Dievo sūnumi.

– Nepamirškite susigalvoti klausimų! – dar priminė ji.

Kurgi ne.

Penktadienio vakarėlis irgi buvo ne mažiau įspūdingas. Šiam renginiui *NBC* tinklas kasmet iššvaisto įspūdingas sumas, iš visos šalies sukviečiami regionų vadovai ir visą savaitę liejasi gėrimų upės, netyla šnekos ir vyksta daugybė informacinių renginių, kur *NBC* nepraleidžia progos pademonstruoti savo planų naujam sezonui. Vakarėlis būna renginio kulminacija, kai susirenka visos

tinklo žvaigždės ir kelias valandas pasitrina tarp „skraiduolių“ – taip Holivude žaismingai vadina visus gyvenančius ne Niujorke ar Los Andže.

Mes čia kviečiami jau aštuntus metus iš eilės, todėl atmintinai žinome, kas ir kaip. Prie *Beverly Hilton* viešbučio mūsų limuzinas sustojo pusę septynių – kiek ankstoka, kad madingai vėluotume, bet visgi neblogai. Mudu spindėjome kaip tikros garsenybės, kuriomis tapome – įdege, sušukuoti, pasiruošę atremti fotografų, reporterių, žurnalistų atakas ir laidyti šmaikščius sąmojus pakeliui iki baro.

– Štai jie, Maikas ir Džilė, šmaikščiausia Holivudo pora, – kartos jie visi kaip vienas.

Tačiau mums išlipus iš limuzino, nesimatė nei fotografų, nei eilėmis išsirikiavusių žurnalistų ar reporterių, šaukiančių mus vardais. Pajutau, kaip po *Valentino* marškiniais mane išmuša prakaitas. Gal mes supainiojome dieną? O gal viešbutis ne tas? Gal reikėjo važiuoti į *Beverly Wilshire*? Ar dar blogiau – į *Sheraton Universal* viešbutį kitoje kalvos pusėje?

Viešbučio fojė irgi nieko nebuvo. Turiu galvoje, nebuvo įžymybių. Kitų – paprastų – žmonių buvo, bet net neįsivaizduojate, kaip jie skiriasi nuo žvaigždžių. Atsisukęs nužvelgiau įvažiavimą, bet mūsų limuzinas jau buvo nuvažiavęs – ten, kur paprastai važiuoja limuzinai, kai jie neveža garsenybių. O tada išvydome pažįstamą veidą – *NBC* tinklo reklamos vadybininkę, su kuria esame ne kartą dirbę.

– Kodėl jūs čia? – nuoširdžiai susirūpinusi paklausė ji. – Vakarėlis prasideda aštuntą! Visi skyrių vadovai susirinkime kitoje salėje, ir jie nebaigs dar mažiausiai valandą.

Aštuntą? Dieve šventas. Galimybė madingai pavėluoti įmanoma, tik jei kažkaip susirasime savo limuziną ir trumpam grįšime namo. Stovėjome fojė bandydami suvokti, kas vis dėlto kaltas dėl tokio nesusipratimo. Ar susimovė reklamos skyrius, ar

mūsų agentas? Greičiausiai mūsų šalis – reikia pripažinti, kad jis ne per labiausiai stengiasi nuo tada, kai atsisakėme fotografuoti žurnalo moterims *Good Housekeeping* numerio apie mežginius viršeliui.

Šiaip ar taip, namo grįžti nenorėjome. Išsipuošus, susiruošus labai liūdna matyti savo vaikus, vakarienei valgančius greitmaistį. Nebelieka jokio spindesio.

– Žinote, turime čia tokį kambarėlį spaudai – dievaži, prabanga jis nedvelkia, bet ten mes visi laukiame, kol prasidės vakarėlis. Bent jau atsipūsite, išgersite po taurę vyno.

Vynas. Skamba neblogai. Bandžiau išlaikyti pusiausvyrą tarp išdidžios, išsikeidusios garsenybės ir paprasto, savo gera širdimi garsėjančio vyruko, bet lengva nebuvo. Ji palydėjo mus į kambariuką, prigrūstą stalų, kėdžių, telefonų ir monitorių, kuriuose buvo galima stebėti kitoje salėje vykstantį susirinkimą. Prisėdome prie vieno staliuko, o visi kiti kambariye buvę žmonės – ryšių su visuomene atstovai, kompanijoje taip ir neiškilusios pilkos peilytės, sensacijų besivaikantys reporteriai, didelių žvaigždžių lūkuojantys fotografai – net atsitraukė, tarsi būtume kokie ateiviai.

Vienu gurkšniu išmaukiau savo taurę ir pasiėmiau Džilės. Jaučiausi siaubingai nepatogiai. Jie visi mums pataikautų, – kviestų vardu, maldautų pozuoti, kartotų, kokie mes nuostabūs ir nepakartojami, – jei tik būtume atvykę valanda vėliau ir įėję kaip tikros žvaigždės. O dabar jie visi į mus žvairavo iš kitos kambario pusės, tarsi būtume kokie raupsuotieji.

Pajutau, kaip mane išpila prakaitas. Mūsų agentas padarė taip tyčia. Jam įgriso stengtis gaivinti blėstančią mūsų šlovę, todėl jis nusprendė mus pažeminti prieš žiniasklaidą. Kaip peiliu į nugarą. Ir taip gana sunku būti žvaigžde, o kai nebelieka gerbėjų, velniai rautų, tai tiesiog neįmanoma.

O tada man toptelėjo, kad tokia padėtis puikiai pažįstama Jėzui, su kuriuo – tarpininkaujami mūsų draugės – vakar vakarie-

niavome. Jis visa tai patyrė. Jam meilikavo, o vėliau liaupsių nebeliko. Jis buvo išduotas. Sėdėjau prie to staliuko, laičiausi žaizdas tapatindamasis su Jėzumi Kristumi ir – neslėpsiu – pasijutau daug geriau.

Beje, su Jėzumi labai maloniai pabendrauome. Jis visai nepriiminė nukryžiuotojo ant kryžiaus, kurio akyse gali nesunkiai išskaityti žodžius „Miriau už jūsų nuodėmes“. Mūsų sutiktasis buvo jaunas svajotojas – žavingas, saldžiakalbis, ganėtinai linksmas. Žinoma, iki garsiojo Henrio Jungmano jam dar toli, bet man patiko jo ironija ir pasaulio suvokimas. Labai norėjau papasakoti jam anekdotą, kaip Mozė ir Jėzus žaidė golfą. Reikėjo papasakoti, jam būtų patikę. Vienu žodžiu, jis man labai patiko. Netgi daug labiau nei mūsų draugė, per kurią su juo bendravome. Manau, ji turėtų apsvarstyti galimybę persikūnyti visam laikui.

Pas ją važiuoju turėdami didelių lūkesčių. Aišku, nesitikėjome sutikti Jėzaus, – kol kas mes dar sveiko proto, – tiesiog buvo smalsu, kaip jinai viską padarys. Per pietus ji vis bandė mus maustyti – kad ji pati apstulbo ne mažiau nei mes, kad ji nesupranta, kaip viskas vyksta, žodžiu, paistė visokiausias spiritistines nesąmones.

Bet kai prasidėjo pats seansas, jos vaidyba ganėtinai greitai pasibaigė – nebuvo jokio dramatizmo, jokių fanfarų, ji tiesiog užsimerkė ir mes visi pradėjome laukti. Vėliau Džilė man sakė, kad tą akimirką kambaryje pajuto energijos antplūdį, o per kūną net nubėgo šiurpuliukai. Tačiau nepamirškim, kad tai Džilė – šiurpuliukų karalienė. O aš jutau tik nerimą, ar labai nesmagiai pasijausime. Taigi Džilė sugeba pajusti energiją, o nuo manęs, vos tik susijaudinu, prakaitas ima žliaugti upeliais.

Po kelių akimirkų mūsų draugė prabilo – arba, galbūt, prabilo jis, nes balsas nebuvo panašus į jos.

– Turbūt bus geriausia, jei iš pradžių jūs manęs ko nors paklaushite, – pasakė Jėzus. Jis kalbėjo su akcentu. Aramėjišku, sakyčiau,

nors iš tiesų nieku gyvu negalėčiau atpažinti to, ko niekada negirdėjau. Tiesiog man jis pasirodė aramėjiškas.

– Kaip laikaisi? – nesugebėjau sugalvoti nieko gudresnio.

– Labai gerai, ačiū.

– Norėtume padėkoti už tai..., kad šiandien esi čia, su mumis, – kaip visada širdingai pasakė Džilė.

– Man labai malonu.

Kaip jau sakiau, man jis pasirodė labai mielas vyrukas, kalbėtis su juo buvo labai lengva, nejaučiau jokios baimės.

– Ar dažnai čia lankaisi? – kitas mano klausimas irgi visiškai kvailystė. Tiesiog bandžiau kažkaip pradėti pokalbį, bet staiga suvokiau, kad elgiuosi taip, tarsi norėčiau jį „pakabinti“ bare. Visi, taip pat ir Jėzus, apsimetė, kad aš to nepaklausiau.

– Klauskit iš širdies, – po akimirkos patarė jis.

– Ar gali pasakyti, kur mes būsimė kitais metais? – paklausė Džilė. – Ar liksim čia, ar vėl kur nors persikelsim?

Jis nusišypsojo mums abiem – šypsojosi jis gražiai, net patikėjome, kad jam patikome.

– Jūsų kelionė jau prasidėjo.

Geriau ir nesugalvosi. Džilė tiesiog nušvito. Iš kur jis mus taip pažįsta? Man jo žodžiai nepadarė tokio įspūdžio. Juk mūsų draugė, per kurią jis kalbėjo, puikiai žinojo apie mūsų keliones. Daugybę kartų jai pasakojome apie tai, ką išbandėme įkvėpti Naujojo amžiaus judėjimo – meditaciją, tantras, kinų žoleles. Tad nemanau, kad jai buvo labai sudėtinga perduoti šią informaciją jam (o gal turėčiau sakyti Jam). Jai net nereikėjo nieko Jam sakyti, nes tą akimirką ji ir *buvo* Jis – arba Jis buvo ji – ar kažkaip panašiai.

– Persikelsite gyventi į namą, iš kurio miegamojo lango atsiveria vaizdas į pušyną.

Šitaip daug geriau – tikra pranašystė, tai, ką galėsime patikrinti.

– Kaip nuostabu! – vis dar švytėdama atsiduso Džilė.

Temos kurį laiką nekeitėme. Kad ir kaip mudu su Džile stengėmės išpešti iš jo kokių nors smulkmenų, jis vis mums primindavo, kad „gyvenimas turi savo planų“ ar „savo kelią atrasite pačiais netikėčiausiais būdais“. Be pušyno po langais tiksliai nepamenu jokių kitų pranašysčių, bet iš esmės jam atrodo, kad mes einame teisinga kryptimi. Mūsų kelionė jau prasidėjo ir tai, pasak Jėzaus, yra gerai.

Kiek kelio jau nuėjome, sužinojome tik kitą vakarą tame laikiname spaudos atstovų kambaryje *Beverly Hilton* viešbutyje. Ant gretimo stalo stovėjo monitorius, per kurį galėjome stebėti kompanijos atstovų susirinkimą kitoje salėje. Kol mes ten sėdėjome siurbčiodami antrarūšį vyną, galvodami apie savo karjeros vingius, burbėdami dėl savo agento klastos, suvokiau, kad per televiziją Donas Olmajeris kalba apie naują sezoną – apie tai, kaip *NBC* televizijos tinklas pasirūpins, kad vietines vienuoliktos valandos žinias kiekvieną vakarą žiūrės milžiniška auditorija. Olmajeris visai neseniai buvo perkeltas iš sporto skyriaus ir paskirtas *NBC* vakarų pakrantės skyriaus galva, ar kažkas panašaus. Šitoje kompanijoje galvų akivaizdžiai daugiau, nei ji gali išmaitinti.

„... Ir svarbiausias šio vakaro pranešimas – mes galų gale atsiskysime to seno veterano, serialo *L. A. Law*, ir išleisime jį užtarnauto poilsio. Rodysime naują serialą, dėl jo ketvirtadieniais dešimtą valandą vakaro televiziją žiūrės rekordinis žiūrovų skaičius.“

Nemanau, kad jo žodžius išgirdau tada, kai jis juos pasakė, – sakoma, kad niekad negirdi to, kas susiję su tavimi. Mudu su Džile susižvalgėme ir greitai nusukome akis, tarsi automatiškai sutarę neigti tai, ką dabar išgirdome. Ir tik kai jis ėmė smulkiau pasakoti apie kompanijos planus, pajutau, kaip tikrovė sunkiasi į mano kūną – tarsi man ką tik prijungė lašelinę su mirtinais vaistais.

Kapt. Pati karčiausia tiesa – jis teisus. Serialas tikrai paseno ir visiems nusibodo. Parodėme visas istorijas, tada vėl grįžome atgal ir jas visas pakartojome. Pats laikas pabaigti šią agoniją.

Kapt. Mūsų nebereikia – kaip peiliu į širdį. Juk visi pavargo ne tik nuo serialo, bet ir nuo mūsų. Visi pamatė, ką sugebame; kurį laiką to užteko, o dabar laikas naujovėms.

Kapt. Pinigai. Dievulėliau, pinigai. Mūsų atlyginimas tuoju sumažės taip, kaip dar niekam niekada pasaulio istorijoje. Na, bent jau manajame pasaulyje tai tikrai. Ar pakankamai susitaupiau? Ar iš viso įmanoma susitaupyti pakankamai?

Kapt. Ir vėl pinigai. Ar elgiausi tinkamai? O gal taip dažnai bandžiau pasinaudoti mūsų šlove, kad žmonės ėmė mus niekinti? Taip ir buvo. Ir į mus tikrai žiūri su panieka.

Kapt. Kapt. Viskas. Mirtis.

O kas dabar? Galėtume ragais nagais laikytis savo pasiekimų – pažįstu žmonių, kuriems pavyko sumaniai išnaudoti savo blėstančią šlovę ir išlikti garsiems metų metus, ištisus dešimtmečius. Tiesiog jie kėlėsi į vis mažesnius miestukus. Galbūt negausi staliuko prabangiajame *Spago* restorane Beverli Hilse, o štai kokiam Pitsburge tavo garbei surengs net kokį sumautą paradą.

Arba galėtume grįžti ten, kur pradėjome, – į teatrą. Buvusios TV žvaigždės dabar labai populiarios Niujorke.

Dar kartą žvilgtelėjau į Džilę – šįkart iš tikrųjų. Jos akys tokios mėlynos, o žvilgsnis toks gilus. Man pasirodė, kad dėl manęs ji jaudinasi labiau nei dėl savęs. Pinigai ir šlovė jai nerūpi – niekada ir nerūpėjo. Ji nusišypsojo tarsi sakydama „Nesijaudink, viskas bus gerai.“ Bet aš nesijaučiau gerai. Širdyje kunkuliavo pyktis – mano įprasta reakcija į baimę.

– Kuo šitas niekam tikęs *sportininkas* manosi esąs, kad kalba apie mus taip, tarsi būtume kokia mėšlo krūva? – norėjau pasakyti aš. – Mūsų dėka *NBC* gyvavo aštuonerius metus, mes sukūrėme naują TV kategoriją – ketvirtadienio dešimtos valandos vakaro filmą.

Tačiau nutylėjau. Prisiminiau pamoką, kurią išvakarėse išmoke iš Jėzaus, – kad mūsų kelias atsiskleis pačiais neįtikėčiau-

siais būdais. Na, taip, bet šitaip? Donas Olmajeris – mūsų lemties angelas? Vien to užtenka, kad suabejotum savo tikėjimu.

Susikibę rankomis mudu su Džile išėjome iš viešbučio į šiltą gegužės vakarą. Mes jau nebe televizijos žvaigždės, tiesiog paprasti žmonės. Reikės laiko, kad priprastume, bet susitvarkysim. Bus visai smagu. Gal net nueisim į kokį seminarą ar rekolekcijas tema „Kaip nusižeminti?“ arba „Kaip išnaudoti esamą nežinomybę?“ Velniai rautų, pradėjome kaip paprasti žmonės; neturėtų būti sunku vėl prie to grįžti.

– Dievuliau brangus! – mus atpažino moteris, kartu su šeima ką tik atvykusi į viešbutį.

– Gal galit palaukti sekundėlę? Aš tuoj sugrįšiu!

Prie mūsų ji atitempė savo vyrą ir tris pyplius. Pritūpusi prie vaikų, ji griežtai jiems pasakė:

– Atidžiai pasižiūrėkit į šiuos du žmones. Ar girdit?

Ji parodė į mus pirštu, tarsi būtume koks kelio ženklas.

– Juos rodo per televizorių. Vieną dieną, kai užaugsit, pamatysit juos senuose filmuose ir žinosit, kas jie tokie. Čia tikros gyvos garsenybės.

Ji turbūt nežino, kad serialas jau dabar pasenęs ir kartojamas iš naujo.

– Nagi, duokit jiems po autografą. Noriu, kad parašytumėt „Tu mane sutikai *Beverli Hilton* viešbutyje.“ O tada pasirašykit Elizabetei, Piteriui Džeimsui ir mažajai Džesikai. Ar turit rašiklį?

Pasakiau, kad neturiu, ir ji nužvelgė mane su tokia panieka. Iš durininko pasiskolinau popieriaus ir rašiklį, ir jiems visiems pasirašėme. Tada moteris liepė savo vyrui nufotografuoti mus su visais vaikais kartu ir su kiekvienu atskirai. Ji elgėsi taip, tarsi mes jai priklausytume.

Kol jie pleškėjo fotoaparatu, pajutau, kaip Džilė suspaudė man ranką, o tai reiškia, kad mums jau metas iš čia dingti. Žvilgtelėjęs per petį, pamačiau laisvą taksi praviromis durimis. Ačiū Tau, Jė-

zau! Išokome į automobilį ir įsitaisėme ant sutrūkinėjusios odinės sėdynės tarsi vaikai, žaidžiantys slėpynių. Susikibome rankomis ir mane staiga užliejo toks palengvėjimas, sumišęs su euforija ir optimizmu, kokio dar niekada anksčiau nepatyriau – supratau, kad išversiu viską, kol jos ranka manojoje. O tada atsisuko vairuotojas:

– Kur trauksit?

Lyg mes patys žinotume. Aiškiai – kaip dieną – suvokiau tik viena, jei turėčiau rinktis, ar praleisti vakarą su Jėzumi Kristumi, ar su Donu Olmajeriu, nesuabejočiau nė akimirkos.

Atsidarėme langą, kad išsivėdintų seno taksi tvaikas, ir pasakėme vairuotojui savo adresą. Žinoma, čia ne limuzinas, bet namo mus parveš.

TREČIAS SKYRIUS

RADOME SAVO PUŠYNĖLĮ – PRIEŠAIS MŪSŲ MIEGAMOJO LANGUS
SENAM UŽMIESČIO NAME MARINE, ŠIAURĖS KALIFORNIJOJE. Savo sūnui Maksui radome puikią mokyklą ir susiradome daugybę gerų draugų. Įlankos regionas yra rojus mylintiems maistą, na, o mes nepraleidome progos paskanauti įvairiausių gardumynų. Retkarčiais grįždavome į Los Andželą, kad nusifilmuotume kokiame filme, sudalyvautume kokioje TV laidoje ar kokį kartą per metus suvaidintume kokioje pjesėje San Fransiske ar Marine, tačiau daugiausia dėmesio skyrėme kitiems dalykams, ne karjerai. Pirmą kartą per mūsų bendrą gyvenimą darbas – ar galimybė jį susirasti – nenulėmė, kur ir kaip turime gyventi, ir todėl jautėme ir milžinišką palengvėjimą, ir didelę baimę. Kol bandėme išsiaiškinti, kaip mums dabar reikės gyventi, Džilė neleido man pamiršti, kad iki šiol viskas gyvenime susitvarkydavo, nes mums buvo gera kartu, nes mylėjome vienas kitą. Žinojome, jei puoselėsime savo meilę, visa kita irgi susitvarkys. Todėl nusprendėme naujai atrastą laisvę ir laiką panaudoti vienas kitam pažinti.

Lankėme įvairius kursus. Marino apygarda garsėja visame pasaulyje čia rengiamais saviugdos kursais, tad mums nebuvo sudėtinga susirasti seminarų ir savaitgalio rekolekcijų, kur galė-

tume panagrinėti vyrų ir moterų paradigmos paslaptis. Lankėme užsiėmimus apie bendravimo meną, klausėmės įvairių ekspertų skaitomų paskaitų apie skirtingus vyrų ir moterų norus. Nuėjome ir į seminarus apie seksą. Apie seksą ir dėl sekso. Ir turiu pripažinti, kad labai nustebau sužinojęs, kiek daug šia tema dar galiu išmokti.

Gyvenome puikiai, kol vieną dieną parduotuvėje kasininkė paprašė manęs pasirašyti. Pažvelgiau atidžiau ir pamačiau, kad ji man ištiesė kažkokio bulvarinio laikraštपालािको numerį, kurio pirmajame puslapyje puikavosi antraštė „Serialo *L. A. Law* žvaigždės – keistos seksualinės sektos nariai“. Visiškas absurdas ir informacija čia buvo visiškai klaidinga – jau kurį laiką mes visai ne žvaigždės, mūsų lytiniame gyvenime nėra nieko keisto, o vienintelė draugija, į kurią buvome įstoję per visus mūsų santuokos metus, buvo Šiaurės Kalifornijos automobilių klubas.

Atrodo, kad kažkam būsime pasakę per daug. Tapome tarsi kažkokiais misionieriais, perkeliančiais išorinio pasaulio poras į aukštesnį lygmenį – tik įsivaizduokite, kokia nuobodybė. Praradome kelis draugus. Ėmė mažėti darbų. Tapome atsiskyrėliais, kas mus visiškai tenkino, išskyrus akimirkas, kai filmuose ar per televiziją pamatydavome pažįstamus veidus, atliekančius vaidmenis, kurie mums būtų idealiai tikę. Tokie dalykai vis dar erzino.

Atsirado finansinių sunkumų. Vis dar gyvenome taip, tarsi būtume garsūs ir turtingi, nors iš tiesų nebeliko jokių apčiuopiamų pajamų. Todėl nusprendžiau susitarti dėl mūsų namo Big Sure, Kalifornijoje, įvertinimo. Tai buvo mūsų prieglobstis, mūsų svajonių namelis, įsitaisęs ant keteros tarp kalnų ir jūros, kurį pasistatėme, kai plaukte plaukė televiziniai pinigai. Žinojau, kad Džilei apie tai užsiminti turėčiau labai atsargiai, nes ji dažnai man meiliai kartodavo, kad čia mudu kartu pasensime. Tačiau dabar man buvo baisu, kad mudu kartu tik nuskursime. Negalėčiau pasakyti, kad išlaikyti tą namelį Big Sure mums daug kainavo, juk pasista-

tėme jį už grynuosius, bet turto įvertinimas parodė, jog jis vertas tiek, kad negalima neparduoti.

Keistas tas žodis *namai*; skirtingiems žmonėms jo reikšmė vis kitokia. Džilė buvo vienintelis vaikas šeimoje; dėl tėčio darbo visa šeima privalėjo kasmet kraustyti iš vienos vietos į kitą, todėl mokykloje Džilė visada būdavo naujokė. Užaugusi ji tapo tikra namisėda, iš keršto – neva dėl vaikų, nors iš tikrųjų dėl savo pačios dvasios ramybės. Džilei namai yra visa ko pagrindas.

O aš negalėjau sulaukti, kada ištrūksiu iš tėvų lizdo – jie buvo tikrai mieli ir viskas buvo gerai, bet man rūpėjo pamatyti pasaulį, pažiūrėti, kaip žmonės gyvena. Ir nors per pastaruosius trisdešimt metų mudu su Džile irgi ne kartą kraustėmės, niekada nesudvejodavau prieš parduodamas vieną, kad įsikelčiau į kitą. Man namai tėra naujo nuotyčio pamatas. Šiuo klausimu niekada nesutarėme, o kai pardaviau namą Big Sure, norėdamas sutvarkyti mūsų pašlijusią finansinę padėtį, sudaužiau jai širdį.

Kai Maksas, mūsų jaunėlis, susiruošė studijuoti koledže, ir vėl susikirto mūsų skirtingos tėvystės ir motinystės filosofijos. Džilei buvo labai sunku galų gale nukirpti juos jungiančią bambagyslę. Noriu pabrėžti, kad nesu beširdis – beprotiškai pasiilgsiu Makso. Bet man jo išvykimas studijuoti prilygo šventei. Jis įstojo į pasirinktą koledžą, studijuos savo svajonių profesiją – muziką, todėl labai savimi pasitikėjo ir buvo užtikrintas pasirinkimu. Tiesą pasakius, jaučiau, kad man, kaip tėvui, labai pasisekė – ir tikrai negaliu pasakyti, kad dažnai taip jaučiausi šioje srityje. Bet Džilei jo išvykimas prilygo tragedijai, siaubingai netekčiai, paskutinei uždangai spektaklyje, kuriame ji ištikimai ir ryžtingai atliko savo vaidmenį trisdešimt trejus metus. Taigi, kol aš šaldžiau šampaną, kad atšvęstume naują mūsų gyvenimo etapą, atgautą laisvę, Džilė patyliukais kaupėsi paskutiniam *Medėjos* veiksmui.

Ir tada susimoviau dar kartą – kol ji bandė atsigauti po šoko netekus namų ir sūnaus, aš pabandžiau ją įtikinti, kad mes būtinai

turime nusipirkti namą Italijoje. Šis klausimas jau seniai buvo viręs mūsų nesantaikos obuoliu. Metų metus beviltiškai bandžiau įtikinti ją, kad turėtume nusipirkti namą Pietų Prancūzijoje – Ramatuelyje, Sen Tropezo kaimynystėje. Čia driekiasi aštuonių kilometrų ilgio paplūdimys, sausakimšas jaunų nuogų merginų. Niekaip negalėjau suprasti, kodėl Džilės nedomina šis pasiūlymas.

O kai po kelerių metų vienas mano draugas paklausė, kodėl taip noriu namo Pietų Prancūzijoje, paaiškinau, – juk ji arti Italijos. Eureka! Nuo tos akimirkos nuolat bandžiau Džilei įpiršti mintį apie namą Italijoje. O dabar, kai Maksas įstojo į koledžą Niujorke, spustelėjau dar stipriau.

Žinoma, Džilė neprarado šaltakraujiškumo. Ji niekaip negalėjo suprasti, kodėl mes, pardavę jos svajonių namus Big Sure, turėtume pulti pirkti dar vieną namą, o juo labiau kone už dešimties tūkstančių kilometrų. Man viskas atrodė aišku kaip dieną: namas Italijoje mums tekainuotų centus, palyginus su pinigais, kuriuos gavome pardavę namą Big Sure; mūsų šeimos lizdas ištuštėjo, liko apleistas; deja, o gal ir visai ne, nebeliko jokių profesinių priežasčių čia pasilikti; tad mūsų gyvenime dabar tinkamas momentas atversti naują puslapį – pramokti naujos kalbos puikioje, ilgą istoriją turinčioje šalyje, susirasti naujų draugų. Dabar pats laikas pakeliauti, kol vis dar pajėgiame savo kojomis užlipti laiptais. Dabar pats metas pasimėgauti šlovinga itališka virtuve, kol dar galime kramtyti nuosavais dantimis. Dabar pats metas vėl prisiminti romantiką, kol dar veikia visos mūsų funkcijos. Džilė nužvelgė mane kaip kokį pamišėlį. Ir netgi blogiau – pasakė, kad neprieštarauja, jei aš tikrai to noriu. Viskas. Tokie žodžiai mane pribaigė. Visuose tuose kursuose puikiai išmokau tik viena – jei ji sako „neprieštarauju, jei tik tu to nori“, tai galvoja visiškai priešingai – „Aš šito nenoriu“. O kam važiuoti į Italiją su moterimi, kuri to visiškai nenori, kuri jaučiasi nelaiminga, kad taip atkakliai siekiu savo tikslų? Šitaip nieko neišdegs. Pasirinkau kitą strategiją –

retkarčiais vis primindavau jai šią idėją tarsi bandydamas įtraukti naują patiekalą į valgiaraštį tikėdamasis, kad vieną dieną tai jai patiks ir ji užkibs.

Taigi, po metų, kai mūsų draugė Birgita mus pasikvietė į savo šešiasdešimtojo gimtadienio vakarėlį, supratau, kad pasitaikė puiki proga. Birgita gimė Vokietijoje, gyvena Mil Valyje, Kalifornijoje, su vyru statosi namą Tahou Sityje, bet gimtadienio šventę ji nusprendė surengti Apulijoje, piečiausiame batą primenančios Italijos kulniuko taške. Manau, tai šį bei tą pasako apie Birgitą.

Pasinaudojau šia proga ir pasiūliau Džilei pakeliauti po visą Italijos pusiasalį. Man iškilmingai pasižadėjus nepirkti namo, mudu išskridome mėnesį pakeliauti po Italiją, siekdami patirti tikrąją jos skonį.

Draugiją mums palaikė (o trys tai jau visa kompanija, ar ne?) Karolina, kurią Birgita irgi pasikvietė į gimtadienio šventę. Su Karolina susipažinome, kai ji įsidarbino mūsų asmenine asistente (beje, tokio darbo net priešui nepalinkėčiau). Jei turėčiau būti savo paties asmeniniu asistentu, nusišaučiau. O Karolinai darbas patiko. Galbūt todėl, kad pirmuosius ketverius savo gyvenimo metus ji buvo našlaitė Pietų Korėjoje, o po tokios patirties net darbas mums, ko gero, atrodė visai neblogas. Bėgant laikui visi trys taip susidraugavome, – ėmėme kartu keliauti, planuoti darbus ir net auginti šunis, – kad galiausiai mums teko ją atleisti. Dabar ji – mūsų šeimos narė. Jai nesunku keliauti, ji lengvai prisitaiko kitose šalyse – mat vaikystėje su įtėviais gyveno ir Indijoje, ir Pakistane, ir Indonezijoje, o vėliau persikraustė į Europą „daryti karjeros“, kaip sako pati. Ji laisvai kalba penkiomis kalbomis. Nors galbūt angliškai ne taip ir laisvai.

Per šiuos metus Džilė ir Karolina labai suartėjo – tapo neatskiriamomis draugėmis, kone sesėmis, įnirtingai palaikančiomis viena kitą, sąjungininkėmis mūsų šeimoje, veiksmingai atsveriančiomis šėlstantį mano vyriškąjį ego. Ir jei pro vieną sugebėčiau

ganėtinai lengvai prasibrauti, o kitą, manau, sugebėčiau apeiti, tai būdamos kartu jos suvienija jėgas it kokie gynėjai futbole taip, kad namuose išlaikyti vyriškąjį dominavimą darosi vis sunkiau. Nesakau, kad neįmanoma, tiesiog sunkiau nei anksčiau.

Karolina yra žvėriškai sąžininga. Manau, tai susiję su jos korėjietiškomis šaknimis. Dėl šios jos savybės man dažnai norisi nepastebėtam išsmukti iš namų per užpakalines duris, vos tik ją pamatau ateinant, bet štai Džilei, atrodo, griežta Karolinos meilė metams bėgant darosi vis brangesnė. Praeitais metais, kai mudu su Džile kartu vaidinome spektaklyje, Karolina atėjo pasižiūrėti generalinės repeticijos. Po visko paklausėme jos, kaip jai patiko. Būdama ne iš teatro pasaulio, ji neturėjo jokio supratimo, kaip derėtų elgtis su jautria aktorių savimeile prieš pat spektaklio premjerą, tad tiesiai šviesiai drėbtelėjo Džilei, kad jai reikėtų labiau įsijausti ir vaidinti teatrališkiau. Man net kvapą užgniaužė. Negalėjau patikėti, kad Karolina išdrįso purvinais batais sutrypti asmeninę Džilės erdvę – jos meną. Aš taip niekada negalėčiau. Tačiau Džilė nieko jai nepasakė, tik linktelėjo padėkodama ir keilioms valandoms užsidarė kabinete parepetuoti. Kitą vakarą jos vaidyba įgavo visai kitą svorį ir pavidalą – aišku, neatsirado nieko naujo, viskas buvo kaip anksčiau, tik šįkart ji vaidino daug įtaigiau. Bet jei ją sukritikavęs būčiau aš, ji jokiais būdais nebūtų sutikusi su mano nuomone.

Džilė niekada neperka batų ar suknelių prieš tai nepasitarusi su Karolina, o Karolina nežengs nė žingsnio santykiuose su savo nauju vaikinu prieš tai išsamiai visko neaptarusi su Džile. Jų santykiai ištis sudėtingi. Viena kitai jos tarsi veidrodžiai, palaikymo sistemos, tiesos šaltiniai. Nepaisant visko, jos kasdien kankina viena kitą. Karolina pavydi Džilei jos grožio, figūros, pasisėkimo – tiek darbe, tiek asmeniniuose santykiuose; o Džilė pavydi Karolinai jos jaunystės, sportiškumo, sugebėjimo prikaustyti visų praeivių gatvėje žvilgsnius, susižavėjusių gerbėjų minios.

Garsi amerikiečių aktorių pora – iš Lietuvos žydų šeimos kilęs Michael Tucker ir Jill Eikenberry – išlydėję į koledžą jaunėlį savo sūnų, pabėga ilgų atostogų į žavingą Italijos kaimelį Umbrijos regione. Sutuoktiniai svajonių namus atranda 350 metų senumo sodyboje, žaliuojančio Spoleto slėnio papėdėje, kur noksta sultingos vaismedžių uogos ir svyra aksominiai alyvų žiedai. Iš pirmo žvilgsnio pamilę šį dieviško grožio kampelį, jiedu numoja ranka į rūpesčius dėl vandentiekio vamzdžių ar termitų ir, be ilgų svarstymų, senučiuką namą nusiperka. Atsisveikinę su amerikietišku gyvenimu, Michael ir Jill neriasi iš kailio stengdamiesi prabilti italų kalba, suprasti šalies kultūros subtilybes ir sukurti jaukius namus naujajame savo gyvenimo skyriuje.

Itališkas mūsų gyvenimas – neužmirštamų įspūdžių, žavių avantiūrų, kvepiančios, miltuotos itališkos virtuvės ir gardaus vyno istorijų knyga, vertinantiems tikrus ir paprastus gyvenimo malonumus.

Debesys prasisklaidė. Oranžine ir violetine spalva nusidažiusį dangų pervėrė auksiniai saulės spinduliai, glostydami mirguliuojančius alyvmedžių lapus. Atrodė, tarsi būtume atsidūrę Renesanso meistro paveiksle. Kurį laiką neištarėme nė žodžio.

– *Bella, no?* – sukuždėjo jis. – *Bella Italia.*
– *Taip,* – linktelėjom ir mes. *Iš tikrųjų labai bella.*

ISBN 978-5-415-02398-1

www.vaga.lt